

det er Opdragelse, det er den gode Opdragelse i Hjemmene, og det er Opdragelsen i Skolen, som vi kommer til at lægge ganske anderledes Vægt paa, end vi hidtil har gjort.

Man ser, at der i Købstæderne bliver bygget flotte og store Skoler, der i det udvortes er gode nok, og man ser alle de forskellige Fag, der føres ind i Skolerne. Ved disse store Skoler er Forholdet jo det, at Undervisningen gennemgaaende gives af Faglærere, og hver af disse Faglærere gør, hvad han kan, for at proppe Eleverne saa godt, det er muligt, med Kundskaber i det enkelte Fag, som han docerer. Men hvem tager sig af Opdragelsen? Hvem tager sig af det samlende i hele Undervisningen? Ja, det mangler i mange af disse store og i det ydre saa smukke Skoler. Naar man en Konfirmationssøndag her i København gaar op og ned ad Gaden og ser Konfirmanderne, der nu er sluppet ud af Skolerne, saa er det første, man faar Øje paa, den tændte Cigar eller Cigaret; den har de faaet Ild i, men man mærker ikke i høj Grad til, at de har faaet den Ild i Sjælene og i Sindelagene, som gør, at nu gaar de ud med en Følelse af Ansvar for, at de maa opdrages og uddannes til at blive nyttige og gode Borgere i det Samfund, som de hører til. Det kommer af, at man i mange af vore Skoler lægger og har lagt saa megen Vægt paa almindelig Kundskabsmeddelelse, men har glemt det, som er det vigtigste — jeg siger med Villie det vigtigste —: at Undervisningen ledes med det for Øje, at man søger at faa Indflydelse paa Børnenes Sindelag, deres Karakter. Det er ikke nok, at man med Kundskaber søger for at faa deres Hjerner i Orden, at faa Forstandsevnerne udviklet og Hukømmelsen skærpet, men det, det kommer an paa, er, at man i Skolen søger for at tiltale Børnene, saaledes at Sindelaget og Hjertelaget, som dog er det allervigtigste hos Mennesket, bliver retvendt. Det kan ikke nytte mig, som har Børn, og lige saa lidt andre, som har Børn, at fylde Børnenes Hoveder med nok saa mange Kundskaber, dersom de ved Siden deraf bliver uvorne og uopdragne unge Mennesker, der kun drives af Egoisme og Egennytte og ikke tager sig Livet alvorligt; saa har Skolen ikke fyldestgjort sin Opgave, som vi ønsker, den skulde kunne. Det ærede 17de Medlem for Hovedstaden (Vilhelm Rasmussen) har ingen Ret til at sige, at jeg har forsømt at tale om, at det, det gælder om, er ikke blot at faa gode og retskafne Mennesker, men ogsaa at faa dygtige Mennesker.

Det ærede Medlem for Maribo Amts 3die Valgkreds (A. M. Hansen) gjorde nogle faa Bemærkninger, som jeg ikke skal dvæle ved. Han oplyste mig om, at det var en udbredt Tro i Lærerkredse, at min Kærlighed til Friskolen var saa stor, at der ikke blev noget tilovers for Folkeskolen. Jeg ved meget godt, at der er ført megen Sladder og Bagtalelse om mig i Lærerkredse. Jeg hørte forleden et Medlem, som er Lærer, paastaa, at jeg var Fader til den berømte § 8 i Lønningsloven for Lærerne. Jeg oplyste ham om, at det var urigtigt; det er en god radikal Mand, der har affattet § 8, men vi er 15 Medlemmer, som er fælles om dens Indhold. Jeg har ikke lagt Skjul paa, at jeg er en varm Ven af den fri Skole, idet jeg overalt er en varm Ven af, at Forældrene føler det store Ansvar, de har overfor deres Børn, og i vid Udstrækning tager Undervisningen af Børnene i deres Haand. Det skulde den offentlige Skoles Lærere ikke være fornærmede over. Det var de gamle Lærere paa Fyn i mine unge Dage bitre over; de syntes, at det var en Fornærmelse mod dem, naar ikke alle Forældre vilde lade deres Børn undervise i den offentlige Skole. Nej, alle Lærere, ogsaa de i den offentlige Skole, burde være glade ved, at Forældrene føler det som en Samvittighedssag, hvorledes deres Børn bliver undervist. Det er nu en Gang vor Skolelovgivnings Princip, at Staten kun kræver et vist Maal af Oplysning, men hvor den skal meddeles og af hvem og paa hvad Maade, kan Forældrene frit vælge. Det, der har min Interesse, er imidlertid Hjemmene; det er de tusind Hjem, der sender deres Børn i Skole. Og da det er en Kendsgerning, at det langt overvejende Antal af disse tusind Hjem i vort Land sender deres Børn i den offentlige Skole, kan det selvfølgelig ikke være mig ligegyldigt, hvordan den offentlige Skole er, og hvorledes den indrettes, eller hvorledes Lærerne uddannes; det har jeg en lige saa varm Interesse for som det ærede Medlem for Maribo Amts 3die Valgkreds.

Jeg har følt mig foranlediget til at fremsætte disse faa Bemærkninger. For øvrigt er det jo nu Kommissionen, der faar det i sin Haand at tage disse specielle Spørgsmaal under Overvejelse, og vi maa altsaa afvente Resultatet af dens Arbejde. Jeg tror ikke, det bliver let at opnaa Enighed om et Resultat, hvor saa mange og store Spørgsmaal, som herersatte paa Dagsordenen, skal tilrettelægges. Kan det naas i Løbet af et Aar, er det saa meget des bedre, men jeg gentager mit Ønske, at Kommis-